

دولت روحانی با تجارت چه کرد؟

رشد ۱۴ میلیارد دلاری تراز تجاری در دولت یازدهم

گیلان امروز – بر اساس آمارهای منتشرشده از سوی گمرک، بررسی تراز تجاری از سال ۹۰ تا ۹۵ نشان می دهد این شاخص آماری سال به سال با بهبود مواجه شده است.

به گزارش خبرآنلاین از وزارت اقتصاد آخرین آمار مربوط به شاخص آماری در ۸ ماهه ابتدایی سال ۹۵، رقم ۷۳۴ میلیون دلار را نشان می دهد که در مقایسه با تراز تجاری سال ۹۰ از افزایش و بهبود قابل توجهی برخوردار است؛ بر این اساس رقم ثبت شده تراز تجاری در سال ۹۰ منفی ۱۳ میلیارد و ۴۲۸ میلیون دلار است یعنی تراز تجاری که نشان از توان تولیدی و بازرگانی کشور دارد در دولت یازدهم بیش از ۱۴ میلیارد دلار بهبود پیدا کرده است.

به عبارت دیگر در سال های قبل از سال ۹۴ تراز تجاری همواره با چیرگی حجم واردات بر صادرات غیرنفتی مواجه بود به طوری که شرایط را برای تجارت ایران به نفع رقبای خارجی تغییر داده بود و نشان از وابستگی وسیع به بازارهای بین المللی داشت.

رشد سریع وپرشتاب تجارت بین المللی در آغاز قرن ۲۱ وپیچیده تر شدن محیط کاری و تأثیرات آن بر اقتصاد جهانی موجب شد تا بحث ساماندهی شبکه تجارت بیش از پیش مورد توجه قرارگیرد. در دنیای نوین تجارت، مرزها در کشور های مختلف به قلب تپنده اقتصاد ها بدل شده اند. گمرک به عنوان ناظر اصلی تجارت و به مثابه نگهبان بیدار مرزها و همراه و امین واقعی صاحبان کسب و کار باید چنان خودرا با شرایط جدید همگن سازد تا حضورش به معنای مانعی در برابر تجارت تلقی نشود و در عین حال به رشد اقتصادی مبتنی بر تولید کمک کند.

سال ۹۴ پیشتاز رقم تراز تجاری

بر اساس اطلاعات و آمار موجود در سامانه گمرکی بررسی تراز تجاری ۵ ساله ی ۹۰ تا ۹۵ نشان می دهد در سال ۹۴ ثبت رقم مثبت ۹۲۴ میلیون دلار در این شاخص اقتصادی، بیشترین رقم ثبت شده طی مدت ۵ سال اخیر و در طول ۳۷ سال گذشته است که رتبه اول این دوره زمانی را در خصوص تراز تجاری به خود اختصاص داده است. ۸ ماهه ابتدایی سال ۹۵ با ثبت رقم ۷۳۴ میلیون دلار این سال را در جایگاه دوم قرار داده، سال ۹۳ این عدد رقم منفی سه میلیارد و ۹ میلیون دلار ثبت شده است که سومین رتبه در بازه ی ۵ ساله ۹۰ تا ۹۵ محسوب می شود.

سال۹۲ با ثبت رقم منفی ۷ میلیارد و ۸۲۵ میلیون دلار در مقام چهارم ایستاده و سال ۹۱ رتبه پنجم را با رقم منفی ۱۲ میلیارد دلار ثبت کرده است، سال ۹۰ نیز با ثبت رتبه آخر و مقام ششم با رقم منفی ۱۳ میلیارد و ۴۲۸ میلیون دلار به پایان رسید.

در ۸ ماهه ابتدایی سال ۹۵، تراز تجاری که در خود رقم ارزش صادرات و واردات را مستتر دارد، عدد ۷۳۴ میلیون دلار را نشان می‌دهد که در این سال در مجموع ۲۸ میلیارد و ۱۱۷ میلیون دلار انواع کالا غیر از نفت صادر و ۲۷ میلیارد و ۳۷۳ میلیون دلار هم کالا وارد شده است، قبل از آن و در سال ۹۴ مجموع ۴۲ میلیارد و ۴۱۵ میلیون دلار انواع کالا صادر و ۴۱ میلیارد و ۴۹۹ میلیون دلار هم کالا وارد کشور شده است، تراز تجاری ثبت شده در این سال عدد ۹۲۴ میلیون دلار را نشان می دهد.

در سال ۹۱ صادرات کشور رقم ۴۱ میلیارد و ۴۴۸ میلیون دلار را نشان می دهد و واردات کشور نیز معادل ۵۳ میلیارد دلار و ۴۵۱ میلیون دلار رقم خورد. تراز تجاری نیز در این سال معادل منفی ۱۲ میلیارد دلار ثبت شد. اما در سال ۹۲ صادرات کشور معادل ۴۱ میلیارد و ۸۸۴ میلیون دلار و واردات معادل ۴۹ میلیارد و ۷۰۹ میلیون دلار ثبت شد و تراز تجاری نیز در این سال اگرچه بهبود پیدا کرد و به حدود منفی ۷ میلیارد دلار رسید اما هنوز نشان از کسری جدی داشت.

در سال ۹۳ نیز اگرچه صادرات کشور کمتر از واردات رقم خورده؛ اما با این حال فاصله این دو شاخص تجاری بسیار ناچیز بوده است. در سال ۹۳، رقم صادرات کشور معادل ۵۰ میلیارد

و ۵۶۰ میلیون دلار و رقم واردات کشور نیز معادل ۵۳ میلیارد و ۵۶۹ میلیون دلار ثبت شده و تراز تجاری کشور نیز با کسری ۳ میلیارد دلاری همراه بود. اما در سال ۹۴، برای اولین بار در چندین سال گذشته تراز تجاری کشور با مزاد همراه شد. در این سال صادرات کشور به میزان ۹۲۴ میلیون دلار از واردات سبقت گرفت؛ رقم محقق شده صادرات در سال ۹۴ معادل ۴۲ میلیارد و ۴۱۴ میلیون دلار و رقم واردات نیز حدود ۴۱ میلیارد و ۴۹۰ میلیون دلار توسط سازمان گمرک اعلام شده است.

عوامل موثر در تراز تجاری

نقد جدی که منتقدان تراز تجاری مثبت به این شاخص اقتصادی وارد می کنند، این است که ثبت این عدد در کانال مثبت نشانه کافی برای بهبود وضعیت تجاری کشور نیست.

اگرچه تمرکز بر یک شاخص بدون دیدن همه زوایای آن یک ایراد منطقی به حساب می آید اما برای نقد این شاخص اقتصادی باید شرایط و جو حاکم بر مناسبات سیاسی و اقتصادی را

در نظر گرفت و از شرایط خاص کشور در طی سالها تحریم و سومدیریت غافل نبود. در این باره باید گفت که قرار گرفتن اقتصاد کشور در فضای تحریم طی سالهای متوالی میزان و کیفیت صادرات را تحت الشعاع قرار داده بوداما با توافق هسته ای و باز شدن فضای سیاسی و اقتصادی، فضای تجاری و مناسبات اقتصادی تحت الشعاع این موضوع قرار خواهد گرفت. ثبت توافق هسته ای در تیرماه ۹۴ مصادف شد با همان سالی که تراز تجاری پس از گذشت ۲۷ سال مثبت شد و این روند بر اساس گزارش های رسیده از گمرک ایران در سال ۹۵ نیز در پایان آبان ماه ادامه پیدا کرد.

عملکرد در ۹ ماهه۹۵

صادرات غیرنفتی کشورمان در این مدت با ۹ و ۵ صدم درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۳۱ میلیارد و ۵۹۳ میلیون دلار رسید، این در حالی است که روند واردات کشورمان

تداوم رکوردشکنی در مالیات ستانی

کیان امروز – گیلان امروز – دولت در سه سال اخیر توانسته به نحو قابل توجهی اتکای خود به درآمدهای نفتی در بودجه کشور را کم کند و سهم درآمدهای مالیاتی را به صورت چشم گیر افزایش دهد.

به گزارش خبرآنلاین، عملکرد دولت در زمینه اخذ مالیات به گونه یی است که تمجید روزنامه گاردین را برانگیخته است. سال گذشته این روزنامه بریتانیایی طی گزارشی در تمجید عملکرد دولت ایران در این زمینه نوشت: که درآمدهای مالیاتی دولت حسن روحانی در سال ۹۴ برای نخستین بار در نیم قرن گذشته از درآمدهای نفتی اش بیشتر شده و این کشور در مواجهه با کاهش قیمت نفت اتکای خود به درآمدهای نفتی را با درآمدهای مالیاتی جایگزین کرده است. همین مسئله سبب شد تا جمهوری اسلامی ایران برخلاف اکثر کشورهای تولیدکننده نفت که با کاهش شدید قیمت این کالا با مشکلات اقتصادی و اجتماعی عمده ای مواجه شدند، تا حد امکان اقتصاد خود را بدون خلل قابل توجهی به پیش ببرد و بودجه عملیاتی و عمومی خود را تأمین کند.

مضاف بر این، تحقق استراتژی اقتصاد مقاومتی بدون توسعه مالیات ستانی ممکن نیست. کاهش اتکابه درآمدهای نفتی و اصلاح نظام درآمدی دولت با تغییر رویکرد به سمت مالیات

جای گسترش پایه مالیاتی به راه حل ساده تر یعنی سراف افزایش نرخ می رفت ممکن بود که همین نتیجه حاصل شود اما لاجرم منجر به تعمیق بی عدالتی و افزایش بی اعتمادی می شد. چرا که مالیات دهندگان فعلی در حالی شاهد افزایش مالیات خود بودند که بخش قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی یا از پرداخت مالیات معاف هستند و یا دارای فرار مالیاتی هستند. از این رو وزارت اقتصاد و سازمان امور مالیاتی به سراغ راه حل دشوارتر ولی اصولی تر یعنی گسترش پایه مالیاتی رفته اند.

بررسی آمارهای بانک مرکزی نشان می دهد که دولت در سال اول شروع به فعالیت خود موفق به اخذ بیش از ۴۹هزار میلیارد تومان مالیات از مشمولان شده است که این رقم نسبت به سال ۹۱ حدود ۱۰هزار میلیارد تومان افزایش داشته است. اما اوج عملکرد دولت در سال ۹۳ به تحقق پیوست. دولت توانست در فرآیند اخذ مالیات رشد بی سابقه ۴۳،۶درصدی را تجربه کند. درآمد مالیاتی دولت در سال ۹۳ بیش از ۲۰هزار میلیارد تومان افزایش داشت و مرز ۷۰هزار میلیارد تومان را پشت سر گذاشت. سازمان امور مالیاتی در این سال موفق شد عملکرد ۱۰۱درصدی نسبت به درآمد مالیاتی مصوب را به ثبت برساند.

جهد مالیات ستانی دولت متوقف نماند و در سال ۹۴ نیز شاهد رشد درآمدهای مالیاتی دولت بودیم. در این سال دولت با ثبت عملکرد ۸۹درصدی در مالیات ستانی نسبت به درآمد مصوب، موفق به اخذ بیش از ۷۹هزار میلیارد تومان از مالیات دهندگان شد که این رقم نسبت به سال ۹۳ رشد ۱،۶درصدی را نشان می دهد.

در بودجه سال جاری نیز مصوب شده که دولت بیش از ۱۰۲هزار میلیارد تومان درآمد مالیاتی داشته باشد. براساس آمارهای منتشر شده تا مهرماه ۹۵ دولت موفق شده تقریبا نیمی از رقم پیش بینی شده را که بیش از ۵۱هزار میلیارد تومان است؛ محقق کند و عملکرد ۸۳درصدی را نسبت به مصوب هفت ماهه به ثبت برساند. همچنین حجم درآمدهای مالیاتی دولت در هفت ماهه اول سال ۹۵ نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۸درصدی را نشان می دهد.

اقتصاد سالم با افزایش سهم مالیات

یکی از عواملی که سبب می شود اقتصاد یک کشور سالم و همراه با رشد پایدار باشد اتکای آن بر درآمدهای دائمی است. درآمدهای حاصل از فروش منابع طبیعی همواره با ریسک ناپایداری مواجه اند و وابستگی یک کشور به این درآمدها

می تواند مسیر حرکت یک اقتصاد را با دست انداز مواجه کند در حالی که درآمدهای مالیاتی به دلیل ثابت و مستمر بودن، می توانند چرخ های اقتصادی یک کشور را همواره در حرکت نگاه دارند. از سوی دیگر اخذ مالیات سبب جلوگیری از افزایش نابرابری های درآمدی و جلوگیری از ثروتمند شدن بخشی از جامعه در برابر فقیرتر شدن بخشی دیگر و در راستای افزایش عدالت است. در واقع مالیات مهم ترین ابزار کاهش فاصله طبقاتی است که امکان بازتوزیع درآمدها و کاهش این شکاف را فراهم می کند.

مضاف بر این پرداخت مالیات زمینه را برای پاسخ گو کردن دولت و توسعه دموکراسی فراهم می کند. هرچه دولت ها منابع خود را بر فروش منابع طبیعی از جمله نفت متمرکز کنند نیاز به پاسخگویی به اقشار مختلف در راستای تبیین نحوه عملکرد هزینه ای خود را کم تر حس می کنند. در صورتی که دولت متکی به درآمدهای مالیاتی تکلیف بیشتری برای پاسخگویی به عموم ملت در زمینه نحوه مدیریت هزینه های خود احساس می کند. تجربه های تاریخی نیز نشان داده که افزایش درآمدهای نفتی هیچ گاه به سود مردم تمام نشده که تازه ترین نمونه آن تجربه کوچک تر شدن کیک اقتصاد همزمان با وفور درآمدهای نفتی در دولت دهم است.

ششم به بحث برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی و نصب کنتورهای هوشمند تأکید شده و مقرر شده حدود ۱۰ درصد از ورودی صندوق توسعه ملی برای اجرای مدیریت بهره‌وری آب از جمله همین نصب کنتورهای هوشمند یا بازچرخانی آب و … تخصیص داده شود.

براساس این لایحه قرار است در سال‌های آتی برای جبران کمبود آب در کشور برنامه‌ریزی‌هایی جهت افزایش ۳۰ درصدی بهره‌وری از منابع آب و همچنین شیرین سازی آب دریاها انجام شود همچنین در راستای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بناس‌ت که حدود ۷۰درصد از تأمین خدمات فنی و تجهیزات شیرین سازی آب دریاها از طریق شرکت‌های دانش بنیان انجام شود.

در ماده ۴۷ لایحه برنامه ششم توسعه نیز برنامه ریزی شده که دسترسی مشترکین به سیستم فاضلاب حدود ۲۵ درصد افزایش یابد و در ماده ۴۸ نیز به حفاظت از تالاب‌ها و ایجاد مدیریت سبز بسیار

ششم به بحث برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی و نصب کنتورهای هوشمند تأکید شده و مقرر شده حدود ۱۰ درصد از ورودی صندوق توسعه ملی برای اجرای مدیریت بهره‌وری آب از جمله همین نصب کنتورهای هوشمند یا بازچرخانی آب و … تخصیص داده شود.

براساس این لایحه قرار است در سال‌های آتی برای جبران کمبود آب در کشور برنامه‌ریزی‌هایی جهت افزایش ۳۰ درصدی بهره‌وری از منابع آب و همچنین شیرین سازی آب دریاها انجام شود همچنین در راستای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی بناس‌ت که حدود ۷۰درصد از تأمین خدمات فنی و تجهیزات شیرین سازی آب دریاها از طریق شرکت‌های دانش بنیان انجام شود.

در ماده ۴۷ لایحه برنامه ششم توسعه نیز برنامه ریزی شده که دسترسی مشترکین به سیستم فاضلاب حدود ۲۵ درصد افزایش یابد و در ماده ۴۸ نیز به حفاظت از تالاب‌ها و ایجاد مدیریت سبز بسیار

ششم به بحث برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی و نصب کنتورهای هوشمند تأکید شده است.

علاوه‌بر این در لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ ظرفیت‌های خوبی برای وزارت نیرو در نظر گرفته شده و با توجه به خاص بودن مسئله آب در برنامه ششم توسعه، به رغم اینکه بودجه‌های عمومی تقریبا در تمام مؤلفه‌ها کاهش داشته، بودجه آب از افزایش برخوردار بوده است.

در بحث بودجه نیز بخش آب از الویت ویژه ای برخوردار شد به عبارتی علی‌رغم اینکه اعتبار بخش آب در بودجه سال ۱۳۹۵ برابر ۶.۹ هزار میلیارد تومان بود در بودجه سال ۱۳۹۶ با ۴ درصد افزایش به ۷.۲ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده به عبارتی بودجه وزارت نیرو برای سال ۱۳۹۶ نیز، حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

در مجموع علی رغم توجه ویژه دولت یازدهم به بخش آب اما بازم بحران آب در کشور رخ نمایی می کند که شاید ارائه راه کارهایی به صورت فوری‌تی حداقل بتواند برای شهرهای بحران زا عملیاتی و پاسخگو باشد.